

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LII. Ч. 87. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, п'ятниця, 5-го травня 1944. No. 87. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, May 5, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

МАЙЖЕ ВСІ РОДИ М'ЯСА ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПАЙКУВАННЯ

ВАШИНГТОН. — Лише волове м'ясо на печеню („ровст“) і на стейки буде далі пайкуване при продажу, починаючи від сьогодні. Інші роди м'яса будуть звільнені від пайків. Таке проголосив голова Бюро Адміністрації Цін Честер Бавлс. Водночас він теж зарядив, щоб від найближчої неділі призначити лише половину червоних пайкових значків на особу. Кількість пайкових точок при закупні волового м'яса буде тасам, що була з днем 1. травня. Звільнено теж від пайкування м'ясо й рибу в бляшанках. З огляду, що червоні значки живаються також при закупні масла й сира, а число цих значків обнижене тепер до половини, хазяйки не дуже будуть могли розганятися при закупні найліпших родів м'яса чи інших продуктів, ніж в самих початках пайкування. Нове зарядження введено тому, що постачання до армії і на доставки на підставі Ленд-Лізу змаліли.

Впері до знесенням пайкування на м'ясо, Бюро Адміністрації Цін проголосило, що заведе строгу контролю над цінами м'яса, щоб недопустити до підвишки цін, коли публіка стане купувати м'ясо в більших кількостях.

СЕНАТ ЗА РОЗСЛІДЖЕННЯ СПРАВИ ВОРДА.

ВАШИНГТОН. — Сенат односторонно прийняв пропозицію правничої комісії, щоб всесторонньо прослідити справу заняття урядом Ворда. Це потрібно сенатові для укладання планів будучих законів. У внеску міститься теж домагання прослідити відношення підприємства до юніонних членів перед його заняттям.

З Шікага наспіли вісти, що юніонні урядовці негодують на зарядження виборів в юнії упродовж тижня, під замітом, що нормальне до виборів треба підготувати 21 днів. — З Філадельфії звідомляють, що рада Американської Федерації Праці, яка саме відбуває там чвертьрічне засідання, прийняла резолюцію з висловом признання для адміністрації президента Рузвелта за його акцію в справі Ворда. Дехто думає, що цю резолюцію переведено на домагання з Білого Дому.

ВИНАЙДЕНО ШТУЧНУ ХІМІНУ.

КЕМБРИДЖ (Масачусетс). — Д-р Роберт Б. Вудвард, інспектор органічної хемії в університеті Гарвард, при допомозі д-ра Вільяма Е. Доринга інструктора при університеті Колумбія винайшли штучну хіміну, яка є головним ліком проти малярії. Праця над таким відкриттям тривала цілу сотку літ в різних лабораторіях.

НАГЛА СМЕРТЬ ДВОХ ДЕЛЕГАТІВ НА МІЖНАРОДНЮ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — У відступі кількох годин померли від удару серця два делегати на Міжнародну Конференцію Праці. Делегат з Чілі, Брокман, у віці 47 літ, помер на Пенсильванській залізничній станції саме, як мав відіхати до Нью Йорку; делегат з Єгипту, д-р Рамзі, у віці 52 років, помер у сні в своїм готелю.

Вчасі дискусії над проектами Злучених Держав, щоб поширити по цілому світі освіти для добробуту робітництва, виявилися спротиви делегатів малих країв. Зате англійські делегати підтримали проект цілою силою. Закиди делегатів малих країв вказували, що американський плян не є точно визначений, отже може дати нагоду державам його не придержуватися, коли був ухвалений.

КАМПАНІЯ ЗА ДОПОМОГУ НІГЕРСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТАМ.

НЬО ЙОРК. — На зібранні 150 виховників в готелю Валдорф Асторія почалася краєва кампанія за зібрання півтора мільона доларів на підтримку 27 приватних нігерських каледжів та університетів у Злучених Державах. Створено спільний комітет Юнайтед Нігро Каледж Фонд, якого головою є Волтер Говінг, президент підприємства Лорд енд Тейлор у Нью Йорку. Кампанія має на цілі дорогою освіти поширити зближення між чорним і білим населенням в Америці. На доказ відсталості чорного населення згадано в промовах факт, що в Мисисипі відкинено 22,000 поборових з армії тому, що вони неграмотні. Між відкинутими було аж 21,000 чорних.

ХОЧУТЬ ЗАЛОЖИТИ СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ЦЕНТР.

НЬО ЙОРК. — Конгресова Бібліотека планує заложити Слов'янський Центр, щоб посилити культурне зближення між Злученими Державами й Росією. Головною хочуть довести до виміни книжок між обома країнами.

Англо-Американська згода для експлоатації світової нафти

ВАШИНГТОН. — Нафтова конференція яка тривала від 18. квітня між делегатами британськими й американськими, покінчилася повним порозумінням щодо експлоатації нафти в цілому світі. Кажуть, що Америка скасувала свій плян повести нафтові проводи в краях Близького Сходу. Зате конференція поручає способи для однакової нагоди для обох держав при експлоатації нафтових джерел у всіх краях. Має бути створена тимчасова комісія для студій експлоатації в поодиноких краях. Поручення конференції подано до відома Военному Промисловому Інституту, спеціальній сенатській комісії для справ нафтових і секретареві стейту Корделови Голови.

КРИТИКУЮТЬ ПОЇЗДКУ ОРЛЕМАНЬСЬКОГО ДО МОСКВИ

ВАШИНГТОН. — З нагоди дня польської конституції Третього Травня висловили свої погляди різні промовці про відношення до Советів. Сенатор Бортон Гвілер з Монтани заявив, що захоплення Советами в Америці є короткотривале і воно зміниться, як лише Москва досягне панування над Польщею, Фінляндією й Балтійськими державами. В тім самім напрямку промовляли сенатори Тефт і Шипстед. В палаті репрезентантів конгресмена Клейер Бут Лусі з Конектикат докоряла своїм товаришам за те, що „вони клепають плечах Польщу“, замість шукати поладження польсько-советського граничного спору, а ця поладка була б „відповіддю на мир, коли теперішня війна буде виграна“. Конгресмен Гемилтон Фиш заявився за віддання Польщі дотеперішних границь і гарантії, що її не розберуть.

В газеті „Спрінгфілд Ньюз“ в стейті Масачусетс подана була новинка, що стейтовий департамент повідомив католицьку владу про це, що видає паспорт о. Орлеманському на виїзд до Советів. На запит у стейтовім департаменті, чи це правда, відповіджено, що ніхто не порозумівся про те з католицькими єпископами. Монсьєор Реді з Бюро Краєвої Добродійної Конференції теж заявив, що нікого з католицьких ієрархів не радялися перед виїздом Орлеманського.

З Дітройту звідомляють, що тамошний архієпископ Едвард Муні у своїй промові осудив німецький терор над поляками і висловив надію, що й Росії не вдасться настановити свій наказний уряд в Польщі.

В Нью Йорку промовляв на польськім зібранні представник польської підземної акції Ян Карські. Він заявив, що німці депортували одну третину польського населення, а вимордували 5 мільонів, між ними 3 мільони жидів.

Німці втратили вже всяку надію, щоб Аліанти схотіли переговорювати з ними про мир

ЛОНДОН. — Немає вже тепер ніяких поголосок зникнути, навіть з німецьких джерел, що би була можливість якоїсь злагоди між Об'єднаними Державами і Німеччиною, заки зачнеться альянтська інвазія Європи. Є отже тільки: безумовна задача нацистської Німеччини. Що втрачена тепер усяка можливість дійти до замирення шляхом переговорів, про це вже подає сама німецька пропаганда через радіо. Каже, що німецький нарід приймає цю вістку „з смутком“, та що тепер останнє слово скаже — зброя. Інші джерела ще запевняють, що як зачнеться інвазія Аліантів, то відіграє велику роль в боротьбі з нацистами підпілля, що є розгалужене у всіх краях, що опинились під німцями.

ТЕЖ І СОВЕТИ ЗАЦІКАВЛЕНІ ПАЛЕСТИНОЮ

КАІРО (Єгипет). — Совети задумують отворити в Єрусалимі свій консулят. У звязку з тим перебуває тепер в Палестині Рагман Султанов, другий секретар советського посольства в Каїро. До цієї новинки додають, що в Палестині є поважне число втікачів спід Советів, що є проти-советського наставлення. Те число мало останніми часами ще збільшитись.

ВАТИКАН НЕ ВИЗНАЄ НОВОГО ФАШИСТІВСЬКОГО УРЯДУ

БЕРН, (Швайцарія). — Подають як певне, що Ватикан відмовився визнати дипломатично новий фашистський уряд, що підлягає Мусолінієви, це вважають ударом в „Вісь“.

АМЕРИКАНЦІ РОЗСЛІДУЮТЬ БАГАТСТВА ЕТІОПІ

КАІРО. — До Аддис Абаби, столиці Етіопії, прибула американська технічна місія, яка стане там шість місяців, щоб розслідити природні багатства краю та вказати способи, як їх найкраще зужити. Місія має урядовий характер.

БУДУТЬ РОЗСЛІДУВАТИ ДЕЗЕРЦІВ З ПОЛЬСЬКОГО ВІЙСЬКА

ЛОНДОН. — Польська Народна Рада рішила назначити комісію з 6 членів для розсліду останніх дезерцій з польської армії тих воїків, що є жидівської, української та білоруської національності. Комісія матиме в складі двох жидів, що є членами Народної Ради, та ще чотирьох членів, що походять з чотирьох найбільших польських політичних партій. Комісія зажадала всіх актів, що є звязані з справою згаданих дезерцій. Д-р Е. Есшерер, жид-соціаліст, що є ченом Польської Народної Ради, закликає жидів оставати в польській армії.

НІМЕЧЧИНА НЕ МОЖЕ РАХУВАТИ НА СВОЇ ЗАЛІЗНИЦІ В ЧАСІ ІНВАЗІЇ

ЛОНДОН. — Від часу, як зачалася інвазія повітряна офензива Аліантів на краї, що є під нацистською контролею, можна було читати день за днем, що тут чи там бомбардовано залізничні шляхи та станції, що є залізничними вузлами. Тепер британське міністерство економічної війни подає висліди цієї повітряної офензиви. А вони такі, що всі залізничні шляхи, навіть найменші, що існують вздовж берега, від Голляндії аж до Біскайського заливу, є поторощені, або поперервані. Немає нині на цій території, каже міністерство, такого місця, де німці могли би мати до розпорядимости правильну залізничну комунікацію. Очевидно, що таке буде тривати вже до самого дня інвазії Європи. А це означає, що німці мусять полягати на автомобілеву комунікацію, яку одначе легко бомбардувати. У всякому разі залізнична сіть, так широко німцями розбудована, їм на ніщо не придасться.

САБОТАЖІ ЗРОСЛИ НА 1,000%

Ще одно треба занотувати, коли іде про інвазію Аліантів. Дуже зросли в окупованих німцями краях саботажі, а в Франції, що в даному моменті є найважливіше, зросли вони від часу повітряної офензиви на 1,000%. Саботажники нищать теж комунікаційні отримання. Ось тому нацистська влада мусять держати в Франції до 50,000 своїх залізничників, що би мати на кожного залізничника-француза одного німця.

СИЛА БОМБАРДОВАНЬ.

Ніхто не може обрахувати, яку нанесли Аліанти шкоду своїми бомбардуваннями. Це пізнали хочби з такого прикладу, що як одного разу альянтські летуни скинули бомби на два поїзди, наповнені німецькими вояками, то серед диму не могли добачити, що сталося, а потім виявилось, що наслідком цього бомбардування згинуло понад 1,000 німецьких воїків, що були в тих двох поїздах.

ЯПОНІЯ ПЕРЕД НОВИМИ УДАРАМИ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Це, що тепер доходить до нас про бої на Паціфіку, є тільки „увертюрою“ до того драматичного періоду, який незабаром наступить, а який буде доходити до самого серця Японії. Таке запевняють ті, що керують воєнними справами.

МАЮТЬ 69 ДИВІЗІЙ ПРОТИ ІНВАЗІЇ АЛІАНТІВ.

ЛОНДОН. — Яку воєнну силу представляють собою німці на заході, себто там, звідки сподіваються альянтської інвазії Європи? На це питання мусять знайти відповідь альянтські воєнні керманічі, що є зрозуміле. Отже обраховують, що німці мають на заході 69 дивізій, або 760,000 воїків, рахуючи 11,000 воїків на одну дивізію. Знов відомости з Стокгольму подають, що там нараховують 1,100,000 німецьких воїків вздовж західного берега, а 1,750,000 на російсько-німецькому фронті.

ЗНИЩИЛИ НІМЕЦЬКІ ДОКУМЕНТИ.

ЛОНДОН. — Довго приготувалися британські летуни до бомбардування одного будинку в місті Газі, в Нідерляндах, де мали знаходитись важні для німців документи. Але як вилетіли, щоб дізнати цілі, то вдарили точнісінько в згаданий дім і здемолювали його цілковито з тисячами документів. До цього нападу йшла підготовка з найліпшими летунами і в найбільшій тайні. В Англії вибудовано модель цього будинку, щоб летуни його добре запам'ятали і навчилися, як і звідки бомбардувати.

БОМБАРДУЮТЬ ЛЬВІВ І САМБІР.

ЛОНДОН. — Уже 12 днів нема в советських воєнних звідомленнях нічого особливого. Таке подають з Лондону. Але з тим, що Львів був знов двічі бомбардований, а теж бомбардовано залізничні отримання в Самборі. В московських звідомленнях згадується ще про помешні бої під Станиславом і біля Тирасполю, та над долішним Дністром.

СМЕРТЬ І КВІТИ.

З П'ЯТОЮ АРМІЄЮ В ІТАЛІЇ. — На італійському фронті теж яки без змін. Аліанти нічого не трають, але й нічого не зискалі. Воїки, пише один з кореспондентів, попали неначе в мелянхолію. Бо так є, що прийшла по дощам і холоді чудова весна і всюди повно квітів. Але й так є, що з кожного закутка же — смерть.

ЗАЛЯЛИ ВОДАМИ ПОНТІЙСЬКІ БОЛОТА.

НЕАПОЛЬ (Італія). — В часах Мусолінія багато писалося про славні Понтійські болота, які перемінені великим коштом і трудом на плодючу землю. Тепер німецька команда вжила водні резервуари на те, щоб спустити воду і наводнити частину Понтійських болот, щоб таким чином відмежувати себе від американських частин.

РІШИЛИ ПІТИ З БАТЬКОМ. — Бачимо на образку фермера Елвуда Гвітлія не як фермера, але як американського воїка. Як він покинув свою ферму в Гейзон в Аризоні й пішов у ряди Дядька Сема до Кемп Колер в Каліфорнії, то ціла його родина, жінка і діти, що їх бачимо на образку, почувалася такими самітними, що рішили піти за батьком.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

PEREPLIVAIA. SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy

Продовження числа три центи. Three cents a copy

На рік \$7.00 One year \$7.00

На пів року \$3.75 Six months \$3.75

На три місяці \$2.10 Three months \$2.10

Число з суботи (з англійською частинкою): Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Зліквідувати „епізод”

Сенатор Албін В. Барклі, провідник сенатської більшості, назвав те, що сталося і діється з перебранням урядом при допомозі війська відомого в цілому краю шкаговського підприємства Монтгомері Ворд — епізодом. Думаємо, що він ужив добре підібраного слова, хоч добре розумів, що в конфлікті між урядом і підприємством входять в рахунок такі важні проблеми, що є для кожного американця життєвими.

Згаданий конфлікт розгорівся в пресі, в конгресі, чи через радіо, до тої міри, яка ніяк не підходить до того часу, в якому живемо, коли то кожної хвилини треба надіятися гігантського бою, спричиненого альянтською інвазією Європи і намаганням розторопшити Гітлера і нацизм. Розписуватись у такому моменті про диктатуру в Америці, про гестапівські методи, про порушення конституції, про знехтування „Бил оф Райтс” і т. п., цілком певно не піднісуть бойового духа наших воїнів на фронті, ні не заграє цивільне населення до дальших жертв і посвяти. Бож так є, що не всі здають собі справу з того, що справа з Монтгомері Ворд є в першу чергу розрахунком з „Нью Діл”, себто з адміністрацією, яку противна партія готується при виборах повалити і замість неї поставити свою. Тому саме, якби випадок з Монтгомері Ворд не був стався в році президентських виборів, то цілком певно не був би набрав такої гостроти, як це є тепер. А і не було б дійшло тут до урядового перебрання при допомозі війська, якби це не була війна, підчас якої ось такі речі не є нічим надзвичайним, так само як нічим надзвичайним є і спори між робітничими юніями і підприємствами, чи навпаки, як це є в даному випадку.

Нам здається, що на справу з Монтгомері Ворд треба глядіти в такий спосіб, що заряд підприємства повинен був рішуче піддатись урядовим зарядженням і не ставити опору в перебранню урядом підприємства. Очевидно, шукаючи рівночасно способів, як законним способом змінити отсе зарядження, якщо воно на думку підприємців не є згідне з конституцією і законами держави та переходить збільшені повновласти президента держави, дані йому конгресом на час війни. Думаємо, що урядовим зарядженням мусять повинуватись усі горожани, усі підприємства, як теж і всі робітничі юнії, бож як інакше може бути.

З другого боку, щоб не думати і як не критикувати адміністрацію за те, що має в подібних спорах одну мірку для юній, а другу для підприємців, а так дехто робить, то треба стати таки на тому, щоб тепер вогню надто не роздмухувати і вважати це все за „епізод”, який треба якнайскорше зліквідувати, щоб можна було всю нашу увагу звернути куди інде, в сторону іншої ліквідації, а то ліквідації Гітлера.

АНАСТАЗІЯ Г. БІЛОВУС
КАТРУСЯ
Оповідання з давньої минушини.
(До друку зредагував Ол. Луговий).

XIII.
Першим виступом нещастя було невдоволення турків-сусід за звільнення невільників. Дорікали вони паші, що він неправовірний, бо звільнив джаврів. Як би невільниками були правовірні, то вони вчинок паші навіть наслідували би, а тож невірні. Дарма відпекувався Осман, що від коли світ світом, не був ще муслем невільником у муслема, отже говорення сусід нещире; що невільники християни також люди, є між ними, як і між турками, добрі і злі; що колиб так сталося, щоб турок міг бути невільником турка, то й тоді вони їх не звільнялиб, а старались би вишукати якийсь уступ у корані, щоб сяктак оправдати невільництво. Сусіди невдоволено заперечували головами і похмуро розходились. Далі поповзли чутки про невдоволення уряду. Цей у вчинку паші добачував підвир устрів та могутності турецької імперії. Найшляхетніший, що натягаючи коран, пояснювали начеб не то що коран, але й християнське евангеліє невільництво не забороняє. Піддужена тими духовними юрба зруйнувала дім Османа в Стамбулі й домагалася післати йому шовковий шнур.

Ці вступки привіз старший син паші Ізмаїл з Стамбулу. Він, рятуючись перед злобою розозненого натовпу, мусів зо столиці втікати. Переховувався кілька днів у касарнях яничарів, які новим духом турецького уряду страшенно були

Памятати за себе та інших покривджених

На іншому місці друкуємо статтю про „Жиди як воєнка”, яку нам надіслали в українським перекладі товариство, що існує під назвою „The National Conference of Christians and Jews, Inc.”. Про що в статті іде, пізнає кожний, що її прочитає. Отже над тим не будемо застановлятись. Зате є важним те, чому її написано, а ще важніше, чому перекладено на різні мови та розіслано різним чужомовним газетам.

Відповісти на те „чому”, не так тяжко. Видно, що заходить конечна потреба ось таке висновати, а це означає, що десь існує, чи є поширюване інше переконання про жидів. До чого знов треба додати, що коли такі речі є можливі в відношенню до жидів, то, як знаємо з практики, вони можуть дуже легко бути переконані й на кого іншого, а навіть і на многи інші національні групи. І не тільки у військово-воєнному значінню, але й у всякому іншому. Іншими словами може легко зачатись національна, расова, релігійна, чи яка інша дискримінація, яка є зародком ось того лиха, що його натворив нацизм. Ось тому і антисемітизм, звідки він не виходив би і з яких мотивів не повставав би, є таким небезпечним не тільки для жидів, але й для усіх людей, для цілого суспільного організму. І тому з тим лихом треба боротись не тільки жидам, але й нам та всім здоровим думуючим людям.

При тій нагоді хотілиб ми однак порушити ще одну таку справу, яка дуже важна, коли брати під увагу українсько-жидівські відносини. Так є, що жиди мають назагал величезну силу. І в Америці й всюди в світі. Вони мають велику змогу впливати через своїх людей як у пресі, так і через радіо, на публичну опінію. Вони можуть легко одному народові допомогати, а другому, навіть нехотячи, шкодити. Можуть одну ідею легко підперти, а другу приглушити. Наприклад: Вони можуть з різних мотивів збувати мовчанкою таке, що в Советах згинуло з голоду в одному році кілька мільонів українських людей з подібною пімсти чи кари, а можуть про це згадувати. Або: Вони можуть представляти (як це було в дописах до лондонської преси) український бойкот тютюну і алкоголю під Польщею як „антисемітизм”, маючи на увазі жидів-коршмарів по селах, хоч моглиб представляти це, як і дійсно було, як боротьбу українського села з нуждою і з польською владою, що нищить село податками та іншими драчками, та не допускає української школи, наставляє польських вчителів і т. п.

Іншими словами: жиди, що краще інших знають, чим є насильство і гнет, моглиб теж і краще інших відчувти терпіння українського народу і його змагання до визволення і свободи. Так принаймні думають українці. Та дійсність є така, що є мало жидів, щоб визнавались в справжніх змаганнях українського народу, а ще менше таких, що ставали б в обороні тих змагань. Маємо в Америці „польських” жидів з українських земель, що стоять при політиці польського уряду, щоб ті землі належали до Польщі. І маємо „руських” жидів, що походять з України, а були і є за Росію, а проти справді вільної України.

Сотками літ жили жиди з українським народом, а як терпіли, то не від української влади, а через ту, через яку терпіли теж і український народ, а проте так тяжко їм діяти до того закінчення, що такі вже пора, щоб перестати допомагати гнобителям, а дати помічну руку гнобленим, таким самим гнобленим, як і вони. Антисемітизм це головню зброя тих, що при силі. Це вони вживають цього засобу для своїх поганих цілей, щоб відвертати таким чином увагу загалу від своїх злочинів, так, як це робив царат з погромами в Україні. І як це робить більшовицька пропаганда з агітацією проти українських самостійницьких змагань, заховуючи до погромників таку чесну особу як соціаліста — Симона Петлюру.

Але чи таке має далі продовжатись?

Так є, що в українській пресі поміщується доволі багато про жидів та жидівський рух. Булоб теж добре, якби теж і жидівські інформативні джерела дбали, щоб через них перешли правда про український народ і український визвольний рух, а не те, що виходить спід більшовицької цензури, чи з бюр польської пропаганди; де тої правди не було й нема. Знов інші помилки походять з таких жидівських інформативних центрів, де пишуть такі, що на жидівсько-українських справах цілковито не визнаються. Але знаємо і таких жидів, що добре знають українські відносини і моглиб своїм знанням жидівської та

„Місія з Москви” на Литві

(На підставі книжки: TIMELESS LITHUANIA, by Owen J. C. Norem, D. D., Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the United States to Lithuania. — Amelith Press, Chicago, Ill. 1943).

Нам усім треба нині памятати, що щоб не було, а Гітлер перший. Так, перший у тому розумінню, що він мусить бути так розторопшений, щоб і сліду не стало з його варварської науки і з нацистських практик. Про це треба нині в першу чергу думати і до цього в першу чергу змагати. Це є обовязкове.

Та в дальшу чергу не можна замикати очей на інші варварства, про які знаємо з минулого, а які готові знов продовжатись, коли опіні світа буде їх збувати мовчанкою і не буде завчасу ставити їм опору. А іде нам про те, що діялось з народами в Совегах у недалекому минулому.

На всякі факти з московсько-більшовицького насилля, комуно-більшовицького мають лише одну відповідь: „Не нацистсько-Гітлерівська пропаганда”. Під впливом безупинного заперечування московсько-більшовицьких насилля та під впливом московських бюр пропаганди поширюється вурвання навіть між „наськими” добродушними людьми, що більшовицьке панування на Україні встаети якось уложиться. Ось тому, вважаємо вказаним подати те, що пише бувший американський посол до Литви про те, як поводитись більшовики в Литві вчасі і після її окупації. Може свідощтво американського посла переконає легковірних людей про справжню вартість свободолюбних запевнень московських панів. Книжка „Необмежена часом Литва” переповнена такою масою фактів з більшовицької місії безправства, кривд, та інших, що в оцій статті ми обмежимось лише до подання їх прикладів. Решту хай читачі самі собі доповідять.

„Москалі представлялися для інших народів Східної Європи як язва саранчи, що може вернутися час від часу” — починає автор книжки свій 10. розділ під наголовком: „Другий наїзд на Литву в 1940 р.”. Дальше пише так: „Важко було литовському урядові віддати докладну хвилню, коли Росія вдарить поновно. Вона дала Литві багато гарантій і

української психології зробити добру прислугу як одним так другим, а в першу чергу тим, що боряться з анти-українізмом і анти-семітизмом.

світанком, швидко роздягся й захропів. Наступного вечора кількох слуг ще загодя поховалися коло місця, де втік перелазив стіну. Інші, разом з робітниками, що кожного вечора приходили на віч у осело, не помітно оточили палату, маючи на очах кожне вікно і двері. Сподівались чогось незвичайного, бо якраз того дня над вечір втікав вибрався у подорож. Певно, він міг свій задум на якийсь час відложити, поки думатимуть у оселі, що він вже десь далеко, але ті, що його на розвіді післали, напевно наглитимуть доконати задумане як скоріше, тим більше, що ніхто в оселі не подав навіть вигляду, щоб втікача підозрівав у нечистих якихось задумах.

І сподівання не завели. Десь по півночі за стіною саду від поля підіхало двох верхівців. Один з сіда знявся на стіну й обережно по дереву спустився на землю в кількох кроках від чатуючих слуг. Другий залишився з кінями. Міг це бути тільки втікач з садом і будинками обзайомлений. Злочинець тихенько попрямував до палати, а кілька слуг за ним. Не спускали його з очей, але і не виявляли себе, щоб привовити на гарячому.

Вікна через духоту були напів відчинені, а це улекшувало злочинцеві намір пробратись в палату. Він підкрався до мужеської половини і швидко зник там. Через кілька хвиль в домі піднялася метушня, крики. Слуги кинулись в кімнати. Засвітили світло й побачили, що втікач скручений лежав далі притримуваний двома здоровими слугами. Обіч лежав кинджал, вже винятний з піхви. Швидко засвітили й на жіночій половині, до спочивальні паші зібралася вся родина, оба сини, жінка з дочкою і Катруся, Осман напів-одягнений спокійно кувив на отомані. Він ледви уник смерті — на злочинця кинулись слуги тоді, коли він з кинджалом скрадався до постелі паші. Злочинцєви й неможливо було оправдатись, чи виркуватись — намір був аж надто ясний. Тепер ваялася його допитувати. Він однак мовчав, байдужно поглядаючи на всіх і часто поскрипуючи зубами. (Дальше буде).

шли на Литву серед паради, за ними прибули літаки. На приказ литовського генерала Віт-кавска литовські воєнки мали трактувати більшовицьких воєнків як братів, москалі полишили наразі литовських воєнків в їхніх касарнях, але за який тиждень казали їм забратись, бо самі потребували тих касарень. Комісарі ввійшли в різні литовські уряди, головню в міністерства, більшовицьке військо робило нічні виправи й обвали на литовців. З міста шезали визначні литовські одиниці один по одному, незабаром вже цілі потяги їхали на Сибір з написом: „Вороги народу”, а звідти вертались з написом: „Харчі для голодуючих литовців”. Над литовською столицєю літав цілковиту владу вже 18. червня комісар Деканозов, а більшовицький посол Поздняков настановив головою литовського уряду Юстина Палецькіса.

Міністра Урбиса затримали більшовики в Москві, а прем'єра Меркиса десь сховали, що й ніхто не довідався, що з ним сталося. Власники фабрик і підприємств та самостійних господарств проголосили „воєнний стан”, а 25. червня вже впровадили комуністичну партію, яка позамікала литовські газети. Дня 28. червня проголосили розв'язання литовського союму і проголосили нові вибори. Уже 7. липня появилася виборча ліста з наказом, що кожен мусить голосувати, а в дні виборів 15. липня не вільно було нікому віддати голосів на ніяких інших кандидатах, лише на урядових. По виборах москалі проголосили, щоб усі чужі консули опустити Литву, однак американський консул остався ще до 30. липня 1940. Ще дня 30. червня переведено вічну „чистку”, вивозачи яких 2,000 людей з Литви, а опісля вже гладко докінчували „місію з Москви”. Американські й інші чужомовні консули мусіли вийхати, совєтські воєнки обставили границю ніби на те, щоб ніякий ворог не ввійшов на Литву, а наділі на те, щоб ніхто не міг утіти з Литви.

Литовські воєнки ще якийсь час мали право носити зброю, але опісля й їх „освободили”, розв'язавши литовські формации. Все, що мало якусь вартість підало під „націоналізацію”, себто під конфіскацію, а по крамничах викупили все гак, що за убрання треба було платити \$255, за взуття \$66, а за одно яйце \$1 американськими долярами. Переміна політична й суспільна відбулася так швидко, що вже 23. липня 1940 р. американський підсекретар стейту, Сомер Велес, мусів написати прилюдно такий комунікат:

„Упродовж останніх кількох днів підступна політика, якою політична незалежність і територіяльна недоторканість трьох малих Балтійських республік, Литви, Латвії й Естонії була насильно знищена одним із їх могутніх сусідів, остаточно завершується. „Засади, якими руководитись наш уряд, є загальнозвісні... Злучені Держави будуть дальше обстоювати ці засади, бо це є переконання населення Злучених Держав”.

В столиці Литви, в місті Кавнас, вулицю Лайвєс Адея перезвано на Сталіно Гатве; це сталося поправно, бо як не стало свободи в Литві, то хай до імені головної вулиці буде привязане імя людини, що знищила цю свободу.

Незабаром владу обняло ОГПУ, а вже 16. лютого 1941 р. заборонено святкувати незалежність Литви — пише Норман, останній американський посол до незалежної Литви. ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКО ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКИМ НАРОДНИМ СОЮЗІ

ВІД КРАЄВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ХРИСТІАН І ЖИДІВ У НЬО ЙОРКУ.

Франк Гервасі.

ЖИДИ ЯК ВОЯКИ

(В скороченню з журналу "Collier").

Один нацистський літак був збитий над Англійським Каналом, біля Фолкстон. Молодий старшина з Бритійських Королівських Інженірів бачив як бурхливі води каналу, яких 300 ярдів від нього. Він бачив як з розбитого літака виринув чоловік і чув його неарійський крик: "Рятуйте!" Молодий старшина кинувся у воду, доплив до нациста й врятував його. Пізніше, як цього старшину, лейт. М. Е. Джакоба, вітали з тим, що він, ризикуючи своїм життям, врятував нациста, він сказав: "Я не можу дивитися як людина топиться". Джакоб є жидом.

Також є жидом майор Волтер Леслі Форстер. В листопаді 1942 року він був нагороджений як "відвагу, зручність і витривалість", як унеможливив японцям захопити і використати великий запас нафти в Бурмі.

Був теж жидом генерал-бригадир Г. Ф. Киш, начальник інженірів Восьмої Армії. Він двічі дістав нагороду в попередній війні і раз в цій останній. Він був забитий, як особисто наглядав за працею відшукування земних мін, після того, як генерал Монтгомери прорвав Лінію Марет маршала Ромеля.

Так само Дейвіс Лазарус, 17-літній, наймолодший член Бритійської Домашньої Гвардії. Він шов на службу в Лондоні, коли бомба впала в будинок, біля якого проходив. Він кинувся в розвалини й врятував 4 особи. Коли вернувся по п'яту жертву, впала на нього стіна. Був тяжко поранений, але ще дожив до одержання нагороди — "Джордж Медаль". Серед жидів за цієї війни було чимало героїв, так само як і за попередньої війни, як і за всіх війн в далекі, минулі століття, доки сягає історія. Жидкомандо зривав себе разом з мостом в Фландрії, щоб нацисти не мали можливості відізати відступаючі частини Бритійського Першого Корпусу.

Жидівські Батальйони Праці пішли до Франції, озброєні тільки лопатами і рикасями, але ті, що пережили Донкерк, повернулися до Англії в складі найкраще озброєних частин. Вони дістали собі зброю від німців, забиваючи їх наскоро отриманими гранатами та в рукопашних боях. На початку війни жидів вважали відповідними тільки до праці в Піонірських Батальйонах Праці. А згадайте за наших власних, Мейер Левіна та Барні Роса, і те, чим вони відзначилися на Південному Тихому Океані. Радіотехнік Дейвід Гудман дістав один зі своїх двох дубових листків до Срібної Зірки за те, що допоміг генералові Мек-Артуру вибратися з Корегідору. Гудман був проголошений останнім з тих, що пропали без вісти. Жиди також дають жертви, майже від непам'ятних часів, во всякому разі, напевно з часів, коли Мойсей вів юдейно-егіптян проти етіопців.

Є великий відсоток жидів у Чехословацькій Армії та серед чеських повстанців. Коли "Вільна Франція" почала вербувати вояків на Середньому Сході, найбільший відгук був від французьких жидів. Великий відсоток старшин Польської Армії складають жиди. Генерал Андерс, командуючий тою армією, признає, що є їх поверх сотки. Великий відсоток добровольців жидів в Південній Африці викликав призначення з боку прем'єра Смуца, а повна підтримка воєнних зусиль в Бритійській Імперії з боку британських жидів спонукала Вінстона Черчіля сказати: "Вони виконують прекрасну службу".

В арміях Злучених Держав і інших членів Об'єднаних Держав є біля одного мільона жидів. Що спонукало їх записуватися добровольцями у великому числі, наприклад в Злучених Державах ще задовго до Перя Гарбор? Патріотизм? Равногордість? Високо розвинуте почуття справедливості? Все це частинно грало свою роль у воєнних зусиллях жидів, як рівнож глибоке почуття ненависті до їх переслідувачів-нацистів та — надія на визволення. Так, жиди боються також. Боються вони в арміях Об'єднаних Держав. Боються в повстанських відділах в окупованих підбитих країнах. Боються вони під прапорами прива-

ня жидів. Біля 80,000 було вимордовано отруйним газом. В Лодзі зібрано 40,000 і вони там тепер вимірають від голоду і сухот. Найсвітлішою сторінкою в нашій боротьбі з нацистичним звірем є Варшава. Тут ми організували оборонний рух в самому гетто і мади декілька справжніх боїв. Нажаль, на наш великий жаль, тільки мале число ворогів, біля 800, було забито. В наслідок того, звичайно, винищено цілі жидівське населення. Гетто зметено. В нього ввійшли тенки та панцирні авта, які відкрили стрілянину з кулеметів і легких гармат. Провідники Каплан, Перлштейн, Ішович та Брода є серед мертвих".

Майже всі листи, які я бачив, говорять з захопленням про те, як жиди спромоглись втримати живим сіоністичний рух в окупованих країнах і тим досягли подвійних наслідків, поширюючи боротьбу проти нацистів та підготовляючи мужичи, жінок і дітей для життя на колективних фермах в Об'юваній Землі. Сіонізм є головною, підбадьоруючою, духовою силою, що тримає жидів у боротьбі. Теж ті, що не годяться з твердим націоналізмом сіонізму, визнають його силу. Коли кандидати для кооператив є досить добре висвічені в хліборобстві, ремісництві та в єврейській мові, підлілля відправляє їх до Палестини. Там вони відбувають більше вишколу та чекають на приділення землі для оселення. Труднощі, які вони мають в перебороти, заки усядуться, надто чисельні, щоб про них тут говорити, ті труднощі не є тільки перешкоди в переїзді, підібрані документи, віза та дозвіл візду у саму Палестину.

Витривалість, виявлена жидами в постійній боротьбі зі своїми переслідувачами в Європі та в підтримці сіоністичного руху, може дорівнювати тільки рішучості та самопожертві при творенні ферм і міст в пустелі. Творення кооперативних чи громадських поселень вимагає певного піонерського духу, який був у Америку з західних північ. Але методи живляються наукою. Коли піонер дістанеться до свого нового дому, він є вповні підготовлений бути корисним громадянином, що сам собі дасть раду. Може він був кінцельярним робітником. Тепер він фермер, займається мочочарством, птахівництвом, є агрономом-хеміком. В мирному часі біля 200,000 жидів, з яких більшість ніколи не працювала фізично, відбували вишкіл в школах в Англії, в Америці та в континентальній Європі, підготовляючись для поселення в Палестині.

Тут жиди пропонують певну зброю, яку ті, що будуть творити мир, можуть використати перебуваючи Європу і даючи народам нову ціль життя. Жиди в Палестині показали, що сили націоналізму можуть бути обернені для добра нації, а не на війни.

Коли німці захопили Югославію, перед 68,000 жидами тої країни стояв вибір: або зареєструватися як жиди і бути відправленими до концентраційних таборів, або тікати в гори і продовжувати боротьбу як партизани. Що жиди загально рішуче борються, можна бачити з того факту, що шість тисяч їх бється проти німців в повстанських частинах Тіта, серед них значне число жінок. Чимало жидів є партизанськими старшинами з високим становищем. Комунікаційна система у Тіта, включаючи сильну радіо-станцію, яка була найважливішим посередником для ознайомлення світу з його діями та широкою популярністю його руху, була встановлена жидівським хлопцем, який спустився парашутом у Югославію разом з відповідним знаряддям.

Подібна історія була в Греції. Тут німці рішуче взяли після Польщі за винищення жидів. Але вони зустріли відважний спротив не тільки серед самих жидів, але також серед грецького населення.

Проте найкраще організований підпольний рух і боротьба існує в Польщі. Я бачив листи від деяких провідників тамашнього жидівського підпілля. Вони оповідають про відвагу і страхіття, зраду і успіхи, яким нема рівних в історії, поневоленого цією війною народу. В одному листі, що його писала жидівська "Жанна Д'Арк", говориться: "Впродовж двох років ми все мріяли, що зможемо сказати вам про наше життя і боротьбу. За останніх півтора років ми розбудували широкую систему для вишколу молоді (для партизанської боротьби). Звичайно, молодечий рух є тепер сильнішим ніж за нормальних часів. З органіцією гетто почалось систематичне винищуван-

МОЖЕ НАВЧИМОСЯ ІСТИ ПРИ НАГОДІ ВІЙНИ

Американські діти так навчені до солодощів та до інших приманчивих харчів, що ніщо не може їх спонукати змінити їх їжу. Ні безупинне лускуття зубів, ні жолудкові недомогання, ні повикривлені ноги чи інші члени тіла. А батьки-родичі так привикли до діточої примхovatости, що просто не всіли спонукати своїх дітей до правильних харчів. Знеможені безупинним опором дітей, здаються „на Божу волю“ та дозволяють своїм найдорожчим калічити та хирлявити серед величезного добору та можливості найліпшого відживлювання в світі.

Колиб з теперішньої війни не вийшла ніяка інша користь як ця, що мамі прицевольте дітей їсти невибагливі, а зате здорові страви, то війна оплатиться Америці. А це можливо, бо вже само пайкування та безупинні заклики до плекання городів перемоги не можуть принести зміни і то не хвиливі, а постійні. Раз привикне людина до чогось, приривориться до цього на будуче.

Розшуки й досліди харчових інститутів виказують, що по крамниціх слідно деякі важкі переміни в купуванню харчових продуктів. Слідно менший попит за мясом на „стейки“ бо таке мясо вимагає високих пайків.

Популярні харчові продукти.

Зате слідно попит на такі харчі: Вироби зо збіжжя („сіріяле“, „цереалія“) на снідання і то в великих кількостях; хліби, паї, тісточка („кейки“) та навіть готові мішанини до розчинення; скоро захоплені харчі. Типовий приклад на це є так званий „порк енд бінз“, тобто фасолія з солоноюю. Домогання на свіжі шклянні коробки цього харчу тепер таке велике, що купці не вірять, щоб по війні публіка наново вернулася до консервованих бляшанок. Дальше: різного роду живики („спайсес“) діпняли у продаж суми \$60,000,000. Теж у великій попиті тепер кава в ліпшій якості; крім цього маргарина й майонез, а це вказує на вислід пайкування масла. Новістю є відволені харчі („ді-гайдрейтед фудс“), голвно препарати на різні зупи. Старі купці твердять, що після війни ці продукти вже постійно остануть на ринку і будуть творити сильну конкуренцію пресерованим родам зупи („кенованої“ зупи). А шойно повняються інші роди відводених харчів, яких ужиток ще не випробований.

Меншає попит на інші продукти. З різних причин зменшився попит на такі конзумційні предмети: Мука і все, що йде з мучини виробами, як от порішок до печення дома; сир в найрізномодніших видах тому, що на нього треба високих пайкових значків; дешеві роди кави — вони стралилі попит з тих часів, коли кава

була пайкована; гречаники-паланічки та „вафлі“, а властиво різні мучинні мішанини на такі паланічки, тому, що до них треба багато масла, а масло має високі пайкові вимоги; навіть желатина, з котрої роблять різні дешеві potravini десерт. Купці догадуються, що хазяйки не купують желатини тому, що до неї треба сметанки, а її не так легко дістати. Крім цього до цих виробів треба багато цукру, а це теж пайкований продукт.

Зате інтересний є попит за печивом з пекарень, на місце донедавного домашнього печива. Домашнє печиво вимагало багато вживків, цукру, молока, сметани. Отже паї й колачі тепер неоплатаються пачи дома і пекарі думають, що їм вдасться й після війни затримати свій посилений бізнес.

Однак домашні хазяйки, що не пішли до воєнної роботи, починають тепер придумувати різні куховарські штуки, щоб використати такі продукти, які є на ринку. А це виробляє в них інстинкт до ошадности і до здоров'я. Ситні харчі промовляють не лише до кишені, але теж і до ошадности часу. Тому, що живики („спайсес“) не потребують пайкування, хазяйки використовують їх на принаду до простих страв. Отже мексиканське орегано, так званий куминс, або стародавній, ще старинним грекам знаний шафран, переховується тепер постійно в спижарнях господиць. Так само найдете тепер порошок чілі, сіль із селери, цибуляну сіль, червоний перець або кайен. Феноменальний попит за цереаліями приписують недостатці масла чи там високим пайкам на масло.

Неоплатні харчові вироби. Молочарні і продуценти масла та сира почуваються не-

яково. Люди привикають до маргарини, до різних овочевих презерв і масло поволитратити свою загальну вжиточність. Тесаме було після першої війни. Аж 7 літ часу треба було, щоб масло відіискало свій попит. Тесаме може статися зі сиром, але розумні хазяйки будуть використовувати цю нагоду, щоб вводити сир як потрібний харч для своїх дітей.

Це менше більше дотеперішні досвіди з харчами. Загалом слідно, що населення може приворитися до потреб дня чи часу і купує те, що є на ринку. Колиб війна потравила довше, то зайдуть ще непередбачені зміни. Навіть і по закінченню війни, коли світова політика піде в такому напрямку, як тепер закроена, харчі будуть пайковані довгий час. Це приневодить населення Америки використовувати все, що лише буде пригоже на харчування, а з тим приїде й освідомлювання про вартість харчів для здоров'я, для добуття сили і для домашньої економії.

FUR STORAGE
СТЕРЕЖІТЬ ФУТРА!
ПЕРЕХОВАЙТЕ ІХ У ВЛАСНІМ FUR STORAGE VAULT
МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО
ХОЧЕТЕ ЗМІНИТИ МОДУ ВАШОГО ФУТРА?
Дайте його до перерібки до
МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО
Переробимо його на найновішу моду.
ДАЙТЕ ВАШЕ ФУТРО ДО НАПРАВИ ЗНАНОМУ
ФАХІВЦЕВІ
МИХАЙЛОВІ ТУРАНСЬКОМУ
За найвигіднішими і найчистішими FUR STORAGE, за направією і перерікою, як і за новими футрами заходіть до
МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО
з довірям
MICHAEL TURANSKY
350 Seventh Ave., New York City
Between 29 & 30 Sts. 16th Floor
L.Ackawanna 4-0973

ВИБЕРІТЬ ЗАГАЛЬНИМ КОНГРЕСМЕНОМ (Representative to Congress) (at Large) ДЛЯ СТЕЙТУ ОГАЮ ВІЛЛЕМА ГЛАСА (WILLIAM GLASS) котрий 20 літ служив у судових, легіслятивних і адміністративних урядах. Paid for by Rev. A. Stangry

УВАГА! БОСТОН І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СТАРАННЯМ СОЮЗУ УКРАЇНОК, ВІДДІЛ 44, В БОСТОН, МАСС.
ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО
В 10-ЛІТНІ РОКОВИНИ ІСТНУВАННЯ ВІДДІЛУ В НЕДІЛЮ, 7. ТРАВНЯ (MAY 7, 1944)
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 670 CUMMINS HIGHWAY, MATAPAN, MASS.
Початок точно в год. 3-тій пополудні.
Свято пінеться Концертом, а закінчиться Представленням на одну дію.
Святочну промову виголосить пані Олена Лотошка, голова Союзу Українок Америки, з Філядельфі, Па. Рівнож будуть промовляти місцеві представники різних Народних Організацій.
На це так величаве свято нашого жіноцтва запрошуємо всіх до численної участі. Програма свята багата і вдовольча буде для всіх. По концерті буде забави.
Віримо і сподіваємось, що наше Патріотичне Громадянство візьме участь у нашій Святі.
Ювілейний Комітет. С. У. А.

SURMA UKRAINIAN RADIO PROGRAM, BROADCASTING FROM WBNX EVERY SATURDAY AT 4 P. M.
16th ANNIVERSARY RADIO BALL and CONCERT SUNDAY, MAY 7, 1944
WEBSTER HALL, 119 E. 11 St., NEW YORK
DANCE 5 to 8 P. M. CONCERT 8 to 9. DANCE 9 to 12
Orchestra by JOSEPH SNIHUR
ADMISSION 75¢ incl. Tax
В КОНЦЕРТІ ВОЗЬМУТЬ УЧАСТЬ: МАРІЯ ПОЛІНІЯК, Канітан J. D. D. POWERS, Ventriloquist. НАТАЛКА ДРОЗДИК, УКРАЇНСЬКІ ТАНЦЮРИСТІ під проводом п-ни М. САВІЦЬКОЇ, ЛЕСЯ ГОНЧАР, ТАРАС БАТЮК, ОЛЬГА РЕДЧУК, М. ПАНЬКІВ „ВАСИЛЬКО“. — ОЛЬГА ДМИТРИВ при піані.
Заряд Програми Сурма запрошує всіх до ласкавої участі в цім Балю.
SURMA BOOK & MUSIC CO.
11 East 7th Street (near 3rd Ave.) New York 3, N. Y. Phone: GRamercy 7-0729.
MARY POLYNIAK

Capt. J. D. D. POWERS Ventriloquist of International Fame will appear Sunday, May 7th at SURMA RADIO BALL. — A Cavalcade of Laughs.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS
Classified Department—BERgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations
Essential Workers need State-ment of Availability. If transfer-ring to less essential need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

ПОТРІБНО МУЖЧИН
ГОТЕЛЕВИХ ПОМІКНИКІВ У ВСІХ ДЕПАРТАМЕНТАХ
Добра платня—стала посада. Всілякого віку. Досвід не потрібний. Knott Hotels. ОВР 8:30 РАНО ДО 5:30 ПОНОДІ. 234 7th Ave. між 23-ю і 24-ю вул. Важні воєнні робітники мусять мати посвідку звільнення.

ПОТРІБНО МУЖЧИН
Досвід не потрібний.

ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ ДОБРА ПЛАНТЯ ПОСТІРНА РОБОТА
Робітники з важкої воєнної роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL
TELEPHONE & RADIO CORP.
591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

ЛЮДЕЙ—ФАБРИЧНА РОБОТА
Досвіду не вимагаємо. Стала робота. 60 ц. на годину на початок. 5 днів. — 40 годин тижнево.
BERTH LEVI & CO., Inc.
149 Franklin Street, N. Y. City

МУЖЧИН до чистення—добра платня; якщодія; стала праця. Головність до: Custodian Lafayette High School, Benson Ave. & Bay 43 St., Brooklyn.

ЛІШОВОШЕРІВ—мужчин або жінок, дуже добра платня; 10 год. денно. Вільні неділя. State Coffee Shop, 741 Montgomery St., Jersey City.

ДО ЧИЩЕННЯ ВІКОН СТАЛА ПРАЦЯ
Головність до: Н. Н. BINN TEACHERS COLLEGE
525 W. 120 ST., NEW YORK

МУЖЧИН ДО КУХНІ
Добра платня
Часове або постійне заняття.
NATHAN'S FAMOUS, Inc.
1318 Surf Ave., Coney Island, N. Y.

РОБІТНИКІВ ДЛЯ РЕСТОРАНУ
КУХАРІВ (БРОУЕРС) \$55.00 ДО ЧЕКОВАННЯ ПОЖИВІ І ПРН КАСІ \$50.00
Мужчин до чистення і салатів \$55.00
ENDURO RESTAURANT
FLATBUSH & DE KALB AVE. BROKLYN, N. Y.

РОБІТНИКІВ І ЛЮДЕЙ до чистення. Мусять мати посвідку звільнення. Бачте н. Пальмера (Mr. Palmer at Pool), Olympic Park, 43rd St., South Irvington, N. J.

ДОМАШНОГО РОБІТНИКА, \$27 тижнево, стала робота. Головність: Housekeeper, Fifth Ave. Hotel, (5th Ave. & 9th St., N. Y.)

МАШИНІСТІВ—ТОКАРІВ І СКЛАДАЧІВ (ASSMBLERS)
ROBACZYNSKI MACHINE
326 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

РОБІТНИКА ДО КУТТА ЗАЛІЗА, коваль і роботи на бенці. Головність: Artial Wrought Iron Works, 57 W. 21st St., N. Y. Tel: GRam. 5-5667.

ВИНДОКЛІНЕРА; досвідчений; стала посада; \$55 тижнево. Головність: Housekeeper, Fifth Ave. Hotel, (5th Ave. & 9th St., N. Y.)

МУЖЧИН ПОНАД 18 ЛІТ ПРАЦЯ ПРН "COUNTER"
Досвіду не потрібно, стала робота, гарні робітничі умовини, нагода на аванс. White Towers, 500 W. 181st St., New York, N. Y.

ПРЕСЕРА
в драй кайнінг департаменті; \$1 на годину, 5 днів; час і пін за опера-тій і бонус. Важна воєнна індустрія. Fox Square Laundry, Westchester Ave. & Freeman St., Bronx, N. Y.

МУЖЧИН до ладуноків, тигання і розділювання в Starlight Laundry, 2077 Washington Ave., Bronx, N. Y.

МУЖЧИН до помічи в кімнаті чищення в фабриці dry cleaning. Добра платня; стала робота. Federal Cleaners, 481 Getty Ave., Paterson, N. J.

ПОРТЕРА І ЛІШОВОШЕРА
Комбінація чоловік і горшковий, \$30 тижнево—добрий і відповідний чоло-вік матиме стаде заняття. Харчі, у-брана даємо. Посідаки звільнення вимагаємо. — Restaurant Dept. 11th floor, The New York Times, 229 W. 43rd St., N. Y. C.

EVERETT IN WAR BONDS

та другі братства були здоро-вими клітинами організованого громадського життя украї-нівців.
Третій з черги забрав слово падох церкви Св. Юрія о. М. Марків ЧСВВ та зі широкого серця передав членам брат-ства побажання дальшого роз-вою.
Всі бесідники підкресливали потребу стягати до братства молодь, бо тільки на молодім елементі буде можна опер-ти дальший розвиток таких братств як Св. Володимира.

Секретар фінансовий брат-ства, гром. М. Коваль, дав поучаючий звіт про стан фінан-сів братства за 40 літ його істу-нування. Приходи братства виносили за той час \$162,862-73, розходи \$154,725.40. Мае-ток братства нині вносить \$8,137.24, з того третина в ро-єнних бондах.

Свято розпочалося відспі-ванням американського гимну та гимну У. Н. Союзу, а закін-чилося українським гимном «Ще не вмерла України».

На концерті можна було ба-чити представників кількох найбільш союзювих братніх від-ділів, як 361 відділу (Тов. Дністер), 204 відділу, та інших.

Після святкового концерту відбулася товариська забавка, що стягнула сотки членів та прихильників братства Св. Во-лодимира, заслуженого в ор-ганізації ньюйоркських украї-нівців.
Присутний.

Проблема грипи
Хоч число хорих і померших на пошесть грипи в останніх роках значно зменшилося і порівнанні з величезними епі-деміями грипи, що незвичайно важе потресли цілим світом у роках 1889/90 та 1918/19, всетаки майже кожний рік ви-казує нам все це посилення грипи, а в деяких країнах на-віть важчі або й легші епіде-мії. Хоч перебіг епіdemії, як і виступили вже після згаданих величезних пошестей, значно легший, їх поява не така вже нечайна і бракує їм стихійної сили нежданого вибуху, то всетаки процес поширення грипи однаковий, не зважаючи на значні різниці щодо ступня небезпечі недуги. Бачимо, що після дуже важких вибухів пошесть грипа виступає провід більшій кількості років в однорічних відступах, аж ді-йде до стадії, в якій вона зв'язана тільки з погодою та по-рокою року та само, як інші не-дуги горішніх відділюваних до-ріг.
Причини цього дуже харак-теристичного хвилястого ру-ру у появі грипи слід шукати не так у прикметах її при-чинника, як радше у зміні від-порної сили у тілі народу. Внаслідок важких вибухів по-шестей грипи тіло народу пе-рехорюється, оставші при житті набувають більшої аб-о меншої відпорної сили. Щойно коли ця набута відпорна сила з часом зовсім зникне, зара-зень, якого у міжчасі не вда-лося зовсім знищити, може по-чати наново свою діяль-ність. Отже строго пристосо-ваній до людини заразень гри-пи має сам вплив на характер образу пошесть таким робом, що внаслідок поширення гри-

пи різні краї і части світа мо-же прийти до частинної та об-меженої імунізації оставших при житті людей. Щойно після утрати або й ослаблення цієї охоронної сили заразень може стати знову агресивним. Тому вибуховий початок кожної е-підемії грипи є нічим іншим, як тільки незвичайно швидко по собі слідувачим атакуван-ням людей. Про правильність цього погляду свідчить факт, що швидко поширення епіде-мії між народами та держава-ми, а навіть на цілім світі, умож-ливив щойно незвичайний зріст населення. Грипа ніколи не поширювалася шкорше, ніж комунікаційні засоби даної е-похи. Области з убогою кому-нікацією виказують повільні-ше поширення грипи. Положе-ннн адалека від комунікації се-ла, острови та монастирі були вільні від пошесть так довго, аж довго були відтітні від ко-мунікації, нпр. підчас зимових місяців внаслідок ледів та сні-гових завій.

Не зважаючи на всі проти-лежні старання, більшість ар-гументів промовляє за бацил-ем інфлюєнці, як за спричин-ником грипи. Можливе, що до-слідні майбутніх років дока-жуть, що ця палочкова бак-терія є лише товаришкою досі невідомого заразня, якого наз-вемо тоді одним спричин-ником грипи, або який може в злуці з бацил-ем інфлюєнці є причиною цієї недуги. На всякий випадок є певною річю, що бациль інфлюєнці може грати ролю гризного та самостійного спричинника не-дуги та що багато аргументів промовляє ще нині за ним, як за спричинником. — На особ-ливу увагу заслугоє його часта поява у здорових людей і то у вільних від грипи часах. У дуже великих кількостях можна його стрінути тоді у горішніх відділюваних дорогах молодих людей та підчас хронічних за-пальних процесів відділюваних доріг старших осіб. Ці носії бацилів інфлюєнці відіграють з певністю злочасну ролю як джерела інфекції і то не тільки при появі поодиноких ви-падків захворювання, але також і при появі більшої кількості випадків. При відповідній при-ємливості широкіх кругів на-селення може повстати з по-одиноких випадків шляхом по-вільного, часто незаметного зросту поодиноких огнищ при постійнім їх збільшуванні об-раз епідемії.

Лікарська наука не змогла досі знайти ліку, що обіцював би дійсний успіх. Заповітній цій недугі може все ще такі тільки кожна людина зокрема, що повинна берегтися просту-ди, охолодження та перемо-чення, живляючи відповідного одягу та гартуючися. Дуже важну ролю грає тут передо-всім поведінка легко хворих людей, які можуть охоронити своє оточення правильною «гі-гієною кашлю», а заховуючися невідповідно та нездисциплі-новано стають найбільше не-безпечним джерелом зарази для своїх ближніх у родиннім

домі, на місці праці та у кому-нікаційних засобах (залізниці, трамвай, автобус).
ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, па-ривал жовті, болоті ноги, флебі-ти (запалення жил), нщухлі або болоті мозлики чи виступи і ре-вматичні ноги успішно лікуємо но-вими європейськими методами без операцій.
Лікує зрубіним літком і котині-л. Офісні години: в понеді і четвер, від 1. до 8:30 ввеч; вівт. і п'ятн. від 1. до 6 ввеч; в середі і субот. від 1. до 5 ввеч. В неділі і свята нема урядових годин.
Dr. L. A. BENDA
320 W. 86 St., New York City
Більшою Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Даром пробка
МІЛВРТОН LAXATIVE
Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на недомання шлуки й випробували коштовні ліки й зеда, а не найшли полекш. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Мілвертон, котрих не запарюється ні варитись, а спожи-вається в натуральній формі. По-важиті пробки переконайтесь, як скучотні діляють в недоманнях таких, як квас шлуки, газ, не-стравність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомання, котрі походять за злого траєд-ся. Щоби переконатися, пишіть по пробку.
Спеціальна Оферта
по знижених цінах.
[] \$1.00 за 1 коробку Мілвертону
[] \$1.50 за 2 коробки Мілвертону
[] \$2.00 за 3 коробки Мілвертону
Пігайте за зілком Мілвертон у нашій суцільній антиці, а як там його не мають, то пишіть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,
P. O. BOX 828, NEWARK, N. J.
Single package not sent C.O.D.
Small postage stamps acceptable.
Ці ціни важкі лише при замовлен-ні просто з головного офісу.

ЛИКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.

ШКІРНІ, НЕРВОВІ й ШЛУНКОВІ НЕДУГИ, Гемороїди й інші відходні забурення, Ниркові й Міхурові забу-рення, Біль у кишках, Шлунокові й внутрішності забу-рення, хронічні боляки, пухлину зеда, нервоє ослаб-лення, ревматизм і звашення жил. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ і ЖІНОК модерними методами зі скорою плягою. Луці Екс. екзамінація крові і мочі, застрики, коли вказане. Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2
DR. ZINS
(28-літнє заведення)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. ввеч. У неділі від 9. рано до 2. поа.

НИЖЧІ ЦІНИ

Ми можемо дати значно нижчі ціни, бо ми знизили значно свої сподівані ви-датки.
Наше заведення є цілковито викиче-не, але цього не зроблено для хвальби із жалкимими коштами удержання. Тут ви зацадіть гроці — розумно!

STEPHEN J. JEWISIAK & SON
FURNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ
СЕЛДОН, СУФОЛК Канті, Лонг Ай-ленд, Н. Я. (Middle Country Road)
20 акрів фарма, подвійний дім по 6 кімнат—штот з прирадами, велика баня; 7 миль від Смиттани. Продажа ціна \$18,000. Моргедж на сплату. Вода і електрика. Пишіть: Mr. D. J. Costler Sr., 1712 Albany Ave., Brook-lyn, N. Y.

ТАКСАМО—14 АКРІВ, 6-кімнатний дім в добрім стані, черепний дах. Малий курник.
ЦІНА \$3,500
ТАКОЖ—22 АКРІВ, гарний 8-кі-мнатний дім, великі угіддя, кур-ники, оловний сад. Дім при дорозі степійових дорогах. Ньюйоркськ-і бо-сі, ставля коло дому; 1 і одно-фамільний дім з місцевим скле-пом. 23 миль від міста Нью Йорк. Мужчини покличаний до служби спродасть з пожертованям.
Маємо фарми в різних величинах, по низьких цінах; також дома в різних місцевостях.
Пишіть по Безвазатій Катравог:
Stephen D. Satewich
32 East 7th St., New York City
GRamercy 3-0713

ПРОСМЕРТНІ ЗГАДКИ
Дня 27. квітня 1944. р. по дов-гілі і тяжкій недугі, що тривала 19 літ, помер
ПІЛІП ДУБАС.
Член Тов. Любов, від. 45 У. Н. Союзу в Філадельфії, Па.
Покійній походив з села Раки-нів, повіт Бродл, Західна Україн-на. До Союзу вступив у жовтні 1924 р. Похорон женьу Еву і трьох синів: професора музики Пилипа, що служив у армійних силах за океаном, Петра з родиною і Івана.
Похорон відбувся при участі родині і членів Тов. Любои, 1. травня з похоронного заведення П. М. Насевича до укр. гр.-кат. кладовища на центральній Фі-дельфії. — В. Р. П.

Дня 1. травня 1944 р. помер у Едіптон Госпітал
ІВАН ШЕГДА,
член відділу 382 У. Н. Союзу в Брїсто, Па.
Покійний оставив у смутку си-на Миколу, брата Аларі і сестру Анну. Похорон відбувся 4. травня. Тов. Просвіта, від. 382, страшно доброго члена і доброго жертво-давця на гуманітарні цілі.
В. Р. П. Н. Васюрка, секрет.

Курчата на Продаж
Маю на продаж першої якості курчата. Купуйте в українців. Пишіть на адресу:
JOHN FEDOROWICZ
1664 Main Street
WEST WARWICK, R. I.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ
ПОШУКУЮ МИКОЛУ ГНАТЮК, ро-дженого на Буковині в селі Дуків-цях, також ОЛЕКСУ ЧИПЕХУ, ро-дженого в Галичині. Хтоб про них знає, прошу написати по англійсь-ки.
A. CZERNOUS
3541 W. Madison, 1st fl., Chicago, Ill.
Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5086
Урядові години: Від 1 до 3 поноді; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вице
ОБСЛУГОВУЄ В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-6645

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зараджує погребам по \$150
ціні так, ніякої як
ОБСЛУГА НАКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
— на —
ФІЛЬДЕЛФІЮ
І ОКОЛИЦІ
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в БРОКЛІН, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2588
BRANCH OFFICE & CHAPEL,
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MErose 6-5577

ТАРЗАН, ч. 966. Визов.
Троки задержалися. „Гасло!“ крикнув сторож.
Як не було відповіді, він крикнув: „Мені тепер не до жартів! Давай гасло!“
Дивний неспокій огорнув сторожа. Чи не має він до діла з напасливими командо-сами?

EVERETT IN WAR BONDS